

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus VIII. Quàm grande malum sit Peccatum ex eo, quòd nos privet
Gratiâ Dei. Transeundo à malis, quæ ipsum peccatum in se continet, ad
mala, quæ nobis infert, ostenditur primò, quàm magnus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

DISCURSUS VIII.

Quàm grande Malum sit Peccatum, ex eo, quòd nos prives gratiâ DEI.

Non est lafor, quem minùs affligat perdidisse pecuniam, quàm ille, qui non paratam ad lusum sstert, sed ejus tan-

tum sponsione se obligat. Nam oculis subjectū non habere, quod amittitur, ad paupertatem tandē adducit, tantò dulciorem, quantò minùs observatam. Hic omnino est modus, quo peccatores quotidie ludunt cum Dæ-

mone; ludunt datis Schedulis, nec numerant, aut ponderant id, quod perdunt. Est antiquus illorum error, quo sibi persuadent, lusum esse vitam nostram: Existimant lusum esse vitam nostram.

sep. 15. 11.

Cum in veritate DEUS velit, vitam nostram esse militiam. Militia est vita hominis super terram.

hb. 7. 1.

Nihilominus hanc illis imprudentiam ignoscerem, si saltem redordarentur, se verè ludere. Quare statui, vobis ante oculos ponere, Charissimi, divitiarum summam, quarum peccando jacturam fecistis, ut à tam stolidam prodigalitate vos avertam, quâ periculo exponitis, imò quasi rem nauci unico jactu proieitis omnes divinæ gratiæ thesauros. Non ita pridem Nobili cuidam equiti filium suum, multarum pecuniarum prodigum laforem, emendandi cona-

R. P. Segneri Christ. Inscr. Tom. 11.

tus bene cessit, dum ad nihil aliud eum obligavit, quàm ut propriis manibus enormem summam, à se perditam, Victori numeraret. Quis scit, an non similis cura à me adhibita pluribus vestrum sit profutura? Tentabo, & si etiam hæc inventio ad vos corrigendos non sit habitura pondus, lusum vestrum tam perniciosum non ampliùs impediam; tandem enim jactura tota & perditio vestra est.

II. Primò quidem, cum mihi de immensis thesauris, in Gratia Dei comprehensis, loquendum sit, necesse est, ut probè à me vocabula explicentur. Fortè enim tam rudis erit aliquis inter vos, qui ignorantia, Christiano indignâ, nomine Gratiæ illum ipsum panè, quo vescitur, comprehendat. Quare Charissimi, etiam supra ipsos cælos mentes vestras erigite; de cælestibus enim rebus mihi sermo est. Scire oportet imprimis, Gratiam aliam esse habitualem, aliam actualem. Gratia actualis sunt illa auxilia, quibus Deus illuminat mentes nostras, voluntatesque ad bene operandum movet (quæ communiter inspirationes divinæ vocantur) sine quibus nec boni quidquam incipere, nec proficere possumus. Verum de hac Gratia jam non loquor, sed de altera, quæ habitualis dicitur, quæ est donum quod-

N dam

dam cœleste, quod DEUS animæ infundit, & quo illam mirè pulchram, divitem & ornatam reddit, imò in Filiam suam adoptat. Hujus Gratiæ pretium nunc manifestabo. Verùm statim in principio me terret S. Jobus, qui asserit, hominem illius pretium non cognoscere. *Nescit homo pretium ejus.* Sed hoc ipsum indicat, summam illius esse excellentiam, quod eam tam pauci cognoscant. Duo pretiorum genera in quacunque re spectari possunt; unum est intrinsecum, quod consistit in perfectione, quam res æstimata in se continet; alterum est extrinsecum, quod consistit in æstimatione illius, à quo bene cognoscitur. In utroque sensu Gratia DEI est pretiosissima,

I.

III. Quod attinet pretium intrinsecum: si quis summam pulchritudinem, summas divitias & summum honorè conjungeret, non videretur aliud quidpiam à corde humano desiderari posse. Hæ verò dotes sunt omninò illæ tres Gratiæ, quæ, ut ita dicam, formant talem Gratiam. Prima est summa pulchritudo. Plato dicebat, si virtutis pulchritudo oculis cerni posset, omnes quasi captos eam amplexuros. Quid verò dixisset, si fides illi supernaturalem divinæ Gratiæ pulchritudinem, sicut nobis, demonstrasset? Ut de objecto hoc sensibus nostris superiore aliquid intelligamus, considerate Charissimi, Gratiam esse aliquam divinæ naturæ participationem, ita ut, quemadmodum docet S. Thomas, quod in Deo substantia-

liter est propter essentiam suam; Id propter participationem divinam in anima accidentaliter efficiatur. *Id quod est 2. q. 110. substantialiter in Deo fit accidentaliter in anima participante divinam naturam.* Quare, ut comprehendatis, qualis sit illa pulchritudo, de qua loquor, necesse esset, divini vultus, cujus illa est imago, pulchritudinem vivaciter cognoscere. Sed pro nunc sufficiat vobis solus hic radius. Fingite animis vestris, omne contra Deum odium in cunctorum Dæmonum Damnatorumque cordibus dispersum, in uno corde solo uniri, imò fingite odium illud in corde isto augeri per tot sæcula, quot momenta ab Inferni creatione sunt elapsa. O quantum, & quam magnum esset hoc fellis pelagus! nihilominus, si placeret Deo, unico tantum momento creaturæ ad eò sibi infensæ faciei suæ pulchritudinem ostendere, hoc solum momentum sufficeret, ut totum illud insanum odium in æqualem DEI amorem converteretur, & mare amaritudinis immensæ in mare gaudiorum mutaretur. Quam igitur supra omnem hominum captum amabilis debet esse aspectus, cujus unicus solùm radius tam ingentem in omne deinceps tempus horrorem depelleret? Talis autem pulchritudinis radius est ille, quo anima Justii illustratur; unde si homo talem animam videre posset, non esse possibile, ut coram illa subsisteret, sed, quemadmodum Christus Sanctæ Brigittæ revelavit, omnia membra sua intar fragilis virri in frustra diffringi sentiret, propter amoris

MALUMESIT PECCATUM, QUIA

Impetum & gaudiorum, quibus opprimeretur, abundantiam.

IV. Et sanè quanta non esse debet illa pulchritudo, cujus amore ipsemet Deus capitur? Atque ita se res habet. Ille ipse est, qui in summam, ut ita dicam, admirationem raptus, in sacris

Cant. 4. 7. Cantici exclamat: *quàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es!* Scilicet propter Gratiã. Absque dubio concludere oportet, ab hac pulchritudine omnem aliam venustatem, quæ vel cogitari potest, superari, cum infinita Sapientia verbis tam eximie de ea loquatur, ac alium in finem non haberet oculos, quàm ut fortunatam hanc animam contempleretur.

2. 1. 8. *Firmabo super te oculos meos.* An non ergo summo opere pudendum esset, hanc Gratiæ pulchritudinem vilissimæ muliebris aspectus venustati comparare, à qua tot hominum inquietantur cogitationes, captivi decinentur affectus, liberum ligatur arbitrium, privatis discordijs turbantur familiaris, & publicis aliquando integra etiam Regna in ruinam impelluntur? Quamprimum Juditha in castris Assyriorum comparuit, existimârunt milites, operæ pretium esse, proprias vitas subjugando illi populo impendere, cui tam speciosæ forent mulieres. *Judith. 10. 8.* *Quis contemnat populum Hebraeorum, qui tam decoras mulieres habent, ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus?* Vos nunc judicate, quid dicturi essent homines, si Animæ pulchritudinem, quæ consistit in Gratiã, videre possent? quanto stupore ætoniti ad hanc hærent pulchritu-

GRATIã DDI NOS PRIVAT 99
dinem! quàm absorpti! quàm ipsâ tanti luminis vi, præquam ullus lucis amant papilio, hebetati!

V. Atque hoc tantò magis, quia hæc pulchritudo, quemadmodum non nemo existimare posset, non est sterilis. Montes auriferi, quo in situ suo ditiores sunt, tantò magis omni gramine & herbâ destituti esse videntur. Verùm non sic se habet Anima Gratiã ornata; eximie enim huic venustati simul cælestium benedictionum divitias conjunctas habet, quæ omnem humanam fidem superant. *Gratiã* inquit *Ecclesiasticus, Gratiã sicut Paradisus in benedictionibus.* *2. Pet. 1.* Petrus Apostolus Gratiã vocat, pretiosa Dei promissa. *Maxima & pretiosa nobis promissa dedit.* Sed quare promissa? an non illa potiùs est donum. Ita est, sed tamen vocatur promissum; quia principale divinarum promissionum objectum supra terram aliud non est, quàm Gratiã. Hæc est omnium divinarum intentionum complementum, quas in nostri creatione, conservatãone, omnibusque operibus suis Deus sibi præfigit. Considerate ergo, quàm opulentum debeat esse hoc donum, de quo ille adeò frequenter in divinis loquitur Scripturis, quasi de fine sibi in omnibus operibus suis præfixo. Totum quidquid DEUS tanquam auctor naturæ producit, omne in Gratiã commodum refert. Itaque si cæli tam rapido cursu moventur, si tam varias in nos habent influentias, si dies elucescit, si lucem tenebræ pellunt, si venti emittuntur, si pluit cælum, si plantæ cre-

sunt, si animalia nascuntur & moriuntur, verbo omnes sublunares, & cœlestes universi effectus, à prima causa, id est, DEO, in bonum Gratiæ ordinati sunt, ut ea in homine producantur, firmetur & augeatur. *Omnia propter electos.* Et an non hoc sufficit, ut apprehendamus, quàm magnus sit hic thesaurus? Propter hunc solum continuò infinitam suam potentiam & indefatigabilem DEUS exercet providentiam?

S. Thom.
2. 2. q.
24. ar. 3.
ad 2.

VI. At dicetis, totum hoc à DEO fieri potius propter gloriam, quàm propter Gratiam. Sed quam putatis esse differentiam inter Gratiam & gloriam? talis est differentia, qualis est inter fructum & florem, inter scapum & rosam. Gratiâ dici potest gloria inchoata, gloria verò dici potest Gratiâ jam perfecta. *Gratiâ nihil aliud est, quam quaedam inchoatio gloriæ in nobis.* Ita docet S. Thomas, Imò in quadam circumstantia affirmare licet, Gratiâ ipsimet gloriæ præferendam esse; quia si licitum est, velle privari Gloriâ cœlesti ad majorem Dei Gloriam, saltem ad aliquod tempus; non est tamen licitum vel unico momento Gratiâ ejus velle privari, aut minimam tam inestimabilis thesauri jacturam pati. Quæ est igitur hæc opulentiâ, quæ sine peccato amitti non potest? quæ est illa aurifodina, quæ etiam ipsi cœlesti gloriæ quodammodo præferri potest? O cæcos igitur peccatores, qui pro bestiali aliqua voluptate, pro vanitatis fumo incomparabile bonum commutant; quod si cum omnibus cœli gaudiis conferri posset, sine du-

bio omnibus anteponendum esset, eo quidem modo, ut Anima potius in æternum gloriâ illâ privari mallet, quam oculus non vidit, nec auris audivit, quam cor comprehendere non valet, quàm vel unico momento hæc Gratiâ orbari! An ignoratis, inquit S. Bonaventura, Gratiâ esse donorum quæ creaturæ à Deo conferuntur omnium primum & excellentissimum? *Gratiâ est primum & excellentissimum inter dona creata.* Quare licet DEUS amore vestri alterum crearet mundum, cujus terra tota esset aurea, lapidè que meri forent adamantes, ejusque Dominos vos constitueret, profectò tantum donum vobis non conferret, quantum esset, si vel unicum solum Gratiæ gradum vobis elargiretur. *Bonum gratiæ unius majus est, quàm bonum totius nature universi.* Ut docet S. Thomas, Minima Gratiâ plus valet, quàm omnia naturæ bona in universo mundo contenta, licet etiam alius Mundus foret tantò major nostro, quantum noster major est milij grano.

VII. Huic deinde pulchritudini & opulentiæ ejusdem divinæ Gratiæ proportionata accedit dignitas. Ideoque considerate, quæ dicturus sum: si Deus per nomen æternitatem continuò in novis creaturis producendis occuparetur, semper unam aliâ in ordine naturæ perfectiorem crearet, omnes illæ creaturæ simul cum omnibus perfectionibus suis tantam non possiderent dignitatem, quantum infantis Anima recens Baptizati obtinet. Atque adde, si vobis imaginemini, omnes has creaturas simul congre-

gre-

MALUM SIT PECCATUM, QUIA GRATIA DEI NOS PRIVAT. 101

gregatas inter se consulere, quænam ex illis eligenda sit in caput omnium, si unicus solus homo inter illas tantum unicum Gratia gradum haberet, hic homo secundum omnem rectæ rationis Regulam eligeretur in Superiorem; utpote, qui Jure Gratia omnium creaturarum dignitates antecederet, multò majori præ eminentiâ, quàm sol lumen lucernarum superat. Fortè vos his rebus fidem non adhibebitis, quæ tamen sunt verissimæ. Puerulus etiam nunquam credit, Margaritam majoris esse pretij, quàm pugnum bellarijs plenum, nihilominus licet hoc sibi non persuadeat, vos tamen, ut evidentissimum tenetis. Quid cogitatis esse in rei veritate animam Gratia Dei præditam? Si mihi licitum esset his uti verbis, dicerem illam esse, quasi Deum in flore. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet.* Audite, quomodo à S. Joanne vocetur Gratia: vocat illam se mentem Divinitatis, quia Animam reddit caelestem, eamque in ordinem omnibus alijs superiorem, id est planè divinum collocat. Aristoteles observat, semina plantarum odoriferarum odorem quoque à natura plantarum haurire. Quis autem explicare, aut capere potest, quid sit Gratia, quia, ut dictum est, est semen Divinitatis? *Semen DEI in eo manet.* O felices Christianos, si Misericordiam DEI cognoscerent, quam donando hanc Gratiam nobis exhibuit! Antequam hoc donum perderent, potiùs omnes res creatas pessundari mallent, cum Gratia om-

nibus illis infinito sit præstantior. *Melior est Misericordia tua super vitas.* p/64. 4
O anima, quæ dignitate ipsos etiam cælos superas, quomodo infra bestias te abijcis? quàm abjectè à dignitate tua degeneras? tu quæ supra omnem aliam celsitudinem elevata statum eundem quasi cum DEO participare potes! *Claritatem quam dedisti mihi, Pater,* 10. 7. 22
dedit eis, inquit Christus in ultimo suo ad Discipulos sermone. Quemadmodum ignis ferro candenti dicere posset: ego tibi omnem splendorem meum, calorem, omnemque præstantiam dedi, & licet tibi naturam meam non communicaverim, quia ferrum es, nihilominus eminentem tibi similitudinem, ut nulli alii rei similis sis, quàm igni. Eodem modo cum DEUS nobis Gratiam largitur, tam sub limi modo divinam naturam suam nobis comunicat, ut quamvis Anima non desinat esse creata, tota nihilominus in creatore transformetur, cui similior fit, quàm ipsi igni ferrum candens. Talis enim ardor non excedit naturam ferri, cum Gratia immensa distantia omnia naturæ merita excedat. *Donum Gratia excedit omnem facultatem naturæ create, cum nihil aliud sit, quam quadam participatio divine naturæ, quæ excedit omnem aliam naturam.*

VIII, Præterea observatio dignum est, hominem tam à pulchritudine naturali, quàm ab opulentia & dignitate non perfici intrinsecè, sed tantum extrinsecè, esseque quasi quandam boni alicujus superficiem, non verò bonum solidum. Quid est

S. Thom.

1. 2. 9.

112. ar.

1. in c.

vultus feminae, si coloratam pellem illam ex illius fronte auferatis? Statim deformior, quam catti alicujus facies apparebit. Ita ut vir quidam Sanctus ad omnem impuritatis suggestionem, seipsum allocutus fuerit, quid futura esset tandem illa mulier, quam incautis aspexerat oculis, si pelle denudaretur? & ego propter bonum tam leve perdam DEI Gratiam? Hoc ipsum dicendum esset, tam de divitijs, quam de honore, quae omnes homines relinquunt, a quo possidentur, in eodem statu, in quo fuit ante, nec quidquam amplius in eo mutant, quam pulchrum ephippium in vitioso equo mutat. Quam ob causam, quidam veterum Philosophorum, ut ajunt, a viro divite domum invitatus, cum eum necessitas exspuere cogeret, exspuit in faciem ipsius, & pro excusatione sua adduxit, se in tota hac domo locum non invenisse aptiorem: pavementum enim pario esse stratum lapide, parietes vestitos aulæis, mensas tapetibus rectas, verbo, omnia esse pretiosa, eorundem possessore excepto. Verum non sic se habet supernaturalium Gratiae bonorum possessio: non tantum in superficie hæret extra hominem, sed intus in anima manet, eamque perficit; nec solum perficit, sed ad altiorem quendam divinitatis ordinem extollit, cujus particeps redditur. *Ut efficiamini divina consortes natura.* Quare si hominem leprosum intueremini, a capite usque ad calcem ulceribus refertum, eamque redactum ad miseriam, ut cum Jobo testâ saniam radere cogeret; audeo

2. Pot. 1
4.

dicere, si miser hic homo unum solum Gratiae gradum possideret, cum tantum hac cum Gratia bonorum obtinere cumulum, quantum non haberet, quia non solum toti terræ, sed stellis, elementis, totique illi Regioni celestium dominaretur. Hoc animæ pretium, fordida corporis habitatione neutiquam diminutum, omnes Angelorum Hierarchias in admiratione raperet; qui si adhuc non essent ditati Gratia, sed solum Spiritualibus naturæ suæ debitis potirentur donis, hoc misero homine gradu suo tanto forent inferiores, quam est equus Viro nobili comparatus; illique fortunatæ huic Animæ libentes se inclinarent, nec non de tam sublimes statu, ad quem elevata est, congratularentur. *Quam magnus, Est, si quis invenit sapientiam & scientiam; sed non est super timentem Dominum.* Tantum est Gratiae pretium.

IX. An non igitur justam causam S. Jobus vobis habuisse videtur asserendi, eam ab hominibus non cognosci? *Nescit homo pretium ejus.* Vellem, hoc bene considerari à Christianis, qui imprudenter de paupertate sua dolentes inquam. *In mundo nihil aliud habeo quam Deum.* Propter hoc dictum alicubi vos reprehendi. Sed de novo illud tanquam stolidum vitupero. Si Deum habetis, quomodo vos existimatis esse miseros? Quomodo est possibile, ut anima nullius peccati gravis sibi conscia, sibi persuadere possit, se esse in Dei Gratia, seque ideo solum miseram existimat, quod vilissimis hujus terræ bonis careat? Inopes sunt peccatores, quia Dei Gratia pri-

MALUM SIT PECCATUM, QUIA

privati sunt, omnesque divitiæ, quas possident, minus divites illos reddunt, quam simplex dentium candor album faciat æthiopem. Quæ potest esse opulentia, quæ pulchritudo, quis honor hominis Gratiâ privati? est mera boni apparentia, non autem verum aliquid bonum. *Verte impios & non erunt*, inquit Spiritus Sanctus. Quod sit abulam à Burgundo pictore celebri effictam consideretis, videbitis in illa, cælum, mare, montes, sylvas, campos, equos & homines è longinquo inter se dimicantes; sed totum hoc est mera quædam rerum superficies, absq; ullo fundo. Vultisne rei veritatem penetrare? Vertite picturam versus murum, & tunc dicite, ubi sit illud cælum, illud mare, illi montes, sylvæ & campi, illi equi & homines, qui apparebant? Nihil amplius hujus tam vivacis illusionis superest, sed sola rudis telæ veritas videtur. Tales sine Gratiâ sunt Grandes hujus Mundi; picturæ sunt fallaces; quod si eas viva fide inverteritis, & quales revera sunt, aspexeritis, videbitis, non amplius easdem esse, quæ fuerant prius. *Verte impios & non erunt*. Nihil magnum præter Dei Gratiâ, quæ plenitudinis divinæ essentia participatio est, sine quâ omnia, quæ existunt, solum habent esse aliquod aridum, & apparens, suntque quasi non essent nihil sunt.

X. Quæ cum ita sint, an ignoratis, quanti merito in terris æstimentur, Gratia, quæ vocantur gratis datæ; dona à Spiritu Sancto fidelium communitati collata? infusæ Sapientiæ, infu-

GRATIA DEI NOS PRIVAT. 103

sæ scientiæ copia, magna Fidei possessio, donum sanitatis, donum Miraculorum, donum Prophetiæ, donum linguarum, discretio Spirituum, interpretatio Scripturarum. Hæ quoque non naturalis, sed supernaturalis ordinis Gratiæ sunt, quia hominis & naturam & merita superant. *Hæc omnia & Th. 1. q. operatur unus atque idem Spiritus, dicitur 1. 11. ar. 1. videns singulis, prout vult. Nihilominus omnes illæ cum Gratia sanctificante comparatæ quid sunt? Necessè est, ut simul hinc Soli palmam relinquunt; Gratiæ enim gratis datæ ordinatæ sunt, ut animas ad DEUM educant, Gratia verò sanctificans eas unit cum Deo, unde quod sublimior est consecutio finis, quàm media ad illum assequendum, tantò sublimior est quoque Gratia sanctificans, quàm sint Gratiæ gratis datæ, quamvis has tantoperè admiremur, ut præ stupore quasi in extasi ab illis rapiamur. Quare postquam eas Apostolus cum summa commendatione enumerasset Corinthiis, statim subjunxit, Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Et quare hoc subjunxit? Ne, inquit S. Thomas, in illis affectum suum sisterent; ne in præmissis donis eorum affectus quiesceret. Sed ad obtinendam illam Gratiâ extimularentur, sine quâ omnes aliæ, licet excellentiæ, nihil profunt, quemadmodum postea Apostolus fufius declaravit, ita, ut, dixerit: si linguis hominum loquar & Angelorum, etsi habuerò prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam; etsi habuerò omnem Fidem, ita, ut montes transferam, Charitatem an-*

Th. 1. q. 1. 11. ar. 1. in c. 1. Cor. 12. 31. S. Th. 1. 2. q. 111. ar. 5. 1. Cor. 12. 31. S. Th. 1. 1. ad Cor. c. 12. loc. 3. in fin. 103

tem non habuero, nihil sum. Et hoc donum, quod omnia naturæ & Gratiæ dona superat, est eadem Gratia, de qua mihi sermo est: & an non maximum ejus vobis videtur esse pretium?

II.

XI. Sed dato, non concesso Gratiam intrinsecè nihil illorum possidere, quæ commemoravi; an non sufficere deberet ad infinitum illi pretium attribuendum, quod tanti à Sanctis & à DEO ipso æstimeretur? Americæ populi olim minoris æstimabant aurum, quàm ferrum; sed paulatim advertentes, ab Europæis tantos navigando impendi labores, tantæque sustineri pericula pro illo obtinendo, ut etiam contra violentos ejusdem prædones vitam exponerent: etiam ipsi plures æstimare cæperunt, & tanquam medio ad proprias necessitates sublevandas uti. Charissimi, cur non & nos ita facimus? Huc usque quasi homines rudes & ignorantes, quàm grande sit hujus auri à DEO nobis oblatus pretium, non intelleximus: *Suadeo tibi emere à me aurum ignitum.* Sed eum videamus à Sanctis intellectu puriore, magisque vivâ fide illuminatis oculis ad acquirendam, roborandam & augendam hanc Gratiam voluptatum relinqui illecebras, durissimis corpus affligi pœnitentijs, summisque doloribus & periculis vitam exponi, à nobis quoque sapienter concludi deberet, magnum esse debere illum thesaurum, qui in divina Gratia latet absconditus. Olim Ægypti solitudines adeo erant po-

*Apo. 3.
18.*

pulis refertæ; ut propter Monachorum in illas confugientium, Deumque inter austeram vitæ illius asperitates quærentium multitudinem, civitates viderentur. In quorum numero tot nobiles erant Senatores, tot opulenti mercatores, tot honorati milites, tot eximii omni eruditionis laude viri, ut dici potuerit, ibi omnium gentium florem inveniri. Si jam ex illis quæsissetis; quid sibi vult hæc à civitatibus fuga, illa domesticarum commoditatum abdicatio, quid illa inter feras, quasi eadem vobis esset natura, tam misera vitæ solis sustentata herbis? quid durus ille supra pavementum somnus, cur flendo, pectora percutiendo, preces ab ortu solis usque ad ejusdem occasum, & ab occasu usque ad ortum fundendo vos defatigatis? Simul omnes respondissent, se nihil aliud, quàm Dei gratiæ augmentum quærere prætere. Hoc ipsum omnes Sancti Martyres responderent, quorum ut alias dixi, tantus est numerus, ut si per totum annum distribuerentur, cuius diei multa millia attribui possent. Sciscitemini ab illis, unde tanta illorum in omni tormentorum genere sufferendo constantia, ut etiam persecutores suos defatigarent? Unde tanta, dum ipsis supplicis obviam irent, lætitia, ut ea velut delicias suas amplecterentur? Unde tam generosus illis animus, quo non solum vitam, sed amicitiam, imò præcipuos ab Imperatoribus Orbis universi Dominis oblatos respuerent favores, contemnerentque? Omnes isti Sancti Marty-

Martyres unâ voce responderent, se hac ideo fecisse, ne Gratiâ DEI amitterent; & quantumcunque fecerint, tamen nihil adhuc esse in comparatione illius, quod præstandum esset, ne talis Gratiâ perderetur. Quid jam amplius desideratis, ut hanc fodinam pretiosissimam esse vobis persuadeatis? Si non ex se ipsa tanti esset, an non infinito pretio æstimanda esset, hac solum de causa, quod videamus tantos, & tot Sanctos in ea exhaurienda summos adhibere conatus, tot òsque dies desudare? O nos insensatos, qui ob unius momenti voluptatulam id proijcimus, quod ab innumeris tantique nominis Sanctis hominibus, longissimæ vitæ laboribus, & molestijs quæsitum fuit! DEI Gratiâ abijcere? An non verè stolidi sumus, quod illum thesaurum non omni, quo possumus, studio custodiamus, pro quo defendendo tot hominum millia, quos nunc Aris impositos veneramur, omnium jacturam facere, omniâque tormenta sustinere maluerunt, pro quo etiam conservando millenas exposuissent vitas, si tot cuiusvis illorum concessæ fuissent? *O si scires domum DEI!* cui libet peccatori dicere possem. O si cognosceretis, quantam, perdendo unicum solum Gratiæ gradum, jacturam faceretis? Ego mihi persuadeo Seraphinos, si flere possent, quoddam lacrymarum mare effusuros propter tale detrimentum, quod à peccatoribus insipientibus ne quidem inferno aliquo gemitu sentitur.

XII. Sed hoc parum est ad inæstimabilem Gratiæ præteritum demonstrandum. Consideratio enim æstimationis, quam Deus ipse de illa habuit, doloresque & tormenta ad eam nobis promerendam tolerata, multò efficacius absque ulla comparatione illius excellentiam ostendunt. Qui nunquam audivisset, quàm formosa fuerit Rachel, ex laboribus à Jacobo pro ea exantlatis illam cognovisset, & tantò magis, quod illi ipsi labores quatuordecim annis tolerati ob tale lucrum exigua merces visi fuerint. *Videbantur illi pauci præ amoris magnitudine.* Iesus Christus vero non tantùm quatuordecim, sed triginta tribus servivit annis, licet esset totius Universi Dominus; attamen omnes isti labores, & ærumnæ pauci illi videbantur, omnesque annos illos à se confectos breves judicabat, tantùm ut non sibi, sed miseris tam sublime Gratiæ divinæ donum mereretur. Imò cum talem gemmam minori sumptu comparare potuisset, facere noluit, ut propter superabundantem pretij solutionem pluri à nobis æstimeretur. *Quod potuit guttâ, hoc voluit undâ,* inquit Sanctus Bernardus. Ad acquirendam illam una Sanguinis ipsius guttula sufficiebat, atramentum ejusdem diluvium quoddam effundere voluit, ne, si tam parvo pretio illi constitisset; ignorantia nostræ daretur occasio illam contemnendi.

XIII. Si pro merenda nobis Gratiâ paucos aliquos Christus confecisset passus, illi soli sufficere deberent, ad illam supra omne pretium infinite

O

plu-

Gen.
29.

pluris æstimandam. Magni hujus
 terræ Reges non committunt se itine-
 ribus, nisi ob rerum maximi momenti
 negotium, maximè si viæ sint diffi-
 ciles, & periculosæ, aut si hostium
 provincias transire necesse est. Quid
 ergo Regi gloriæ faciendum erat?
 an descendens è regno cælorum in
 hanc lacrymarum vallem ob rem nul-
 lius aut exigui momenti venire de-
 buit? quis hoc sibi persuadeat? e-
 quidem non tantùm venit, sed inter
 millena incommoda, Majestate suâ
 depositâ, incognitus, abjectus, con-
 temptus, & non tantùm habitu ser-
 vi, sed etiam peccatoris indutus diu
 mansit, viamque suam morte horri-
 bilissimâ, turpissimâque, quàm un-
 quam in terris visa fuerit, finivit. Si
 Fides non manifestaret, quem ob fi-
 nem Christus tanta fecerit, posset non-
 nemo suspicari, Deum ipsum aliquam
 proprii commodi rationem habuisse.
 Christus siquidem plura facere non
 debuisset, si salutem suam, imò ipsam
 Deitatem suam comparare debuisset,
 quàm quæ pro Gratia sua nobis obri-
 nenda facit. Justissimam igitur ha-
 bet causam, eam ore Davidis pretium
 suum appellando: *Pretium meum co-*
gitaverunt repellere. Tantùm enim
 valet, quantum valet ipse Deus, pro
 ea pretium factus.

XIV. Si tempore Passionis Chri-
 sti excellentia Gratiæ, vitæque Chri-
 sti sublimitas invicem ponderatæ
 fuissent, quis dubitasset supra bilan-
 ces Dei tam justas, vitam Christi ma-
 joris fore ponderis, quàm quodcun-
 que commodum nostrum? Homo

virtuosus, inquit Aristoteles, tan-
 to magis amat vitam suam, quanto
 meliorem eam cognoscit: quam-
 obrem vobis judicandum relinquo.
 quanto per se suam amaret Christus?
 Suam inquam, quæ erat vita divina,
 vita, cujus unicum momentum plura
 valet, quàm æterna innumerabilium
 creaturarum vita. Cæterùm quilibet
 etiam plebejus homo plaris æsti-
 mat vitam suam, quàm quamcunque
 cujusvis alterius boni possessionem;
 idèoque Mercator in navi, mari tem-
 pestate turbato, existens, ubi videt à
 furentibus procellis sibi instare mor-
 tem; ut vitæ naufragium evitet, om-
 nem thesaurum suum in mare projic-
 cit. Sed cur non ita facit mercator
 ille tam sapiens, qui est ipsamet Patris
 Sapiaentia? quando in horto illa an-
 xietate pressus, quàm quasi impetuo-
 sitæ dij, timoris & tristitiæ venti con-
 tra illum concitaverant, cur non ut
 vitæ suæ consuleret, his omnibus se
 abdicavit, sed potius ad obtinendam
 nobis Gratiam vitam suam perdere
 voluit? *Bonus negotiator Dominus JE-*
SUS, inquit Sanctus Ambrosius, *mer-*
cedem suam proprii corporis passione sal-
vavit. Necesse est igitur, Gratiam
 istam magnum quid esse, cum pro ejus
 acquisitione se ipsum cum vita sua
 Christus tradiderit.

Verum quidem est, neque ab Ani-
 ma, neque à corpore Salvatoris Divi-
 nitatem esse separatam: sed etiam ve-
 rum est, dissoluto hoc divino compo-
 sito, illo triduo, quo corpus Domini ja-
 cuis in sepulchro, Deum non mansisse
 hominem; quamdiu corpus & anima
 inceat.

Ps. 61.

5.

106

inter se dividebantur : hinc manifestum est, summum factorem destruxisse seipsum, ut Gratiā nobis acquireret; *Domine tantum me diligis, ut te pro me odisse videaris.* Quare si alia argumenta nobis deessent ad magni hujus thesauri, Gratiā nimirum divinā, pretium intelligendum, & si Sanctorum æstimatio illam nobis non commendaret, an non, quam Christus Salvator noster de ea habuit, sufficere deberet existimatio, ut à nobis rebus omnibus præferretur? Hic valet illud argumentum Sancti Bernardi irrefutabile. *Aut Deus fallitur, aut Mundus errat,* cum Christus majorem Gratiā nobis procurandæ, quam vitæ propriæ rationem habeat; Mundus minùs curet Gratiā, quam vilissimum hujus terræ bonum.

XVI. O pretiosa Gratiā, quam parum cognosceris ab hominibus! *Ne scit homo pretium ejus.* Certus quidam miles, cujus nomen erat Marienus, quia ignominiosè fugerat ab exercitu, in vilicatis suæ pœnam Romæ quarta denarij parte venditus fuit. Verùm Gratiā divina in plurimorum Christianorum cordibus sæpius tantum non æstimatur, à quibus pro viliori pretio abijcitur. Utinam saltem postea errorem agnoscerent, detestarenturque! Sed nihil minùs fit. Quidam dum positus calculis inveniret, se aliquid ampliùs, quam deberet, exposuisse, ita doluit hanc jacturam, ut animam exhalaret. Date jam mihi hominem, qui Gratiā à se perditam inconsolabiliter deplorando, vitā excesserit? Quid Gratiā? quid est

gloriā? quid Anima? Date nobis res & opes, inquit gens stolidā, reliqua omnia vobis servate. Tanta est Christianorum cæcitas, digna, ut filij DEI lacrymis, quibus olim insanæ illacrymatus est Hierosolymæ, defleatur. *Felux super illam Luc. dicens: si cognovisses & tu!*

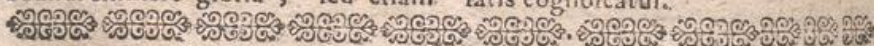
XVII. Ubi est igitur fides nostra, Charissimi, si fallaciā nobis non manifestat, quæ in hac materia à sensibus nostris committitur? Tres diximus esse dotes, quæ intrinsecum Gratiæ pretium constituent, Pulchritudinem, Opulentiam & Dignitatem. Ad pulchritudinem quod attinet, quæ mulier peccato consentiret, si post peccatum ursâ aliquâ deformior manere deberet? Nihilominus peccato consentiens, dum Gratiā perdit, cœlestem amittit pulchritudinem. ipsòque Dæmone monstruosior efficitur. *Unus ex vobis Diabolus est.* Quid puratis esse illud, quo Diabolus tantopere deformatus est? solum hoc peccatum effecit. Quando ergo unico peccato anima vestra est inquinata, tanta est ejus turpitudine, ut ad formandum Dæmonem sufficere. Et vos adhuc non expavescitis, tamque quietum & dulcem somnum capitis, nec internam considerantes turpitudinem, interim splendidā superbitis veste, quā illam foris obvelatis? Charissimi, aut Fidem, aut vitam mutetis necesse est.

XVIII. Et hæc de Gratiæ pulchritudine sufficiant. Quod ad opulentiam attinet, creditisne id, quod fides

docet, hoc est, minimum Gratiae gradum plus valere, quam omnes Mundos possibiles, ut taceam de Mundo hoc praesenti? Si non creditis, egridimini ergo ex hoc Templo, abite, abire, Christiano nomini renuntiare, Infidelésque, quales estis, vos decla-
Cern. in
e. 2.
Agg.
 rate. Si creditis, quomodo non unum illius gradum, sed longè plurimos vilissimæ alicui voluptatæ, unico solo duranti momento, postponitis? Si vestrae essent divitiæ, quas David pro fabricâ templi reliquit, hoc est bis mille quadringentos coronatorum milliones, daretisne illos pro tali aliquâ voluptate? Quomodo igitur summam incomparabiliter majorem, qualis est Gratia pro tali voluptate profunditis?

XIX. Quod ad Dignitatem: Creditisque majorem esse dignitatem, hac Gratiâ dotatum esse, quam non dico Imperatoris totius Mundi eminere gloriâ, sed etiam

Seraphini, hac in cælo destituti, splendorem superare? Si non creditis, repeto, abite hinc, non est enim amplius pro vobis locus in Ecclesiâ, inter Turcas aut Tartaros habitationem quaerite. At si creditis, quomodo igitur est possibile, ut sponte pro nihilo tam sublimi renuntietis honoribus; Optarem Sanctos, qui quod vos spernitis; optimè noverunt assequi, è caelis descendere, vestri quæ deplorandam cæcitatē unanimiter deffere. Sed quia parum prodest malum deplorare, & non corrigere, potius Christum JESUM rogabo; qui ad eum finem, ut tam pretiosum nobis mereretur thesaurum, laboravit, sudavit, nudusque in cruce mortuus est, ut mentes vestras illuminet, quo tandem agnoscaris, quale sit illud bonum, quod tam læti peccando perditis, perinde ac si unquam minor sit in lusu jactura, quia temerè sit quin satis cognoscatur.

DISCURSUS IX.

Peccatum Mentem Peccatoris excæcat.

I. Ebulle illas, quæ subinde tantum sementi, quantum tempestates ipsæ damnū inferunt, meritò agrorum pœna, & culpa simul vocari possunt. Culpa sunt, quia terra è sinu suo tam perniciosos exhalat vapores, à quibus cœlum offuscatur. Pœna sunt, quia

cœlum lumine & calore suo illos repellit, & in agrorum stragem rejicit. Utroque hoc modo representatur mihi, quod in peccatorum cæcitate fieri solet: Hæc tam arida & fera nebula est, ut omne veræ virtutis germen & gratiæ suffocet, & annihilat: est etenim secundum Sancti Thomæ doctrinam, animæ peccatricis pœna simul & culpa, *excæcatio & obduratio, quod*
morum